Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 7ης Σεπτεμβρίου 2022*

«Υπαλληλική υπόθεση – Πρόσληψη – Προκήρυξη γενικού διαγωνισμού EPSO/AD/378/20 (AD 7) – Γλωσσομαθείς νομικοί κροατικής γλώσσας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Απόφαση της εξεταστικής επιτροπής περί αποκλεισμού του προσφεύγοντος από το επόμενο στάδιο του διαγωνισμού – Προϋποθέσεις συμμετοχής – Προϋπόθεση περί επιπέδου σπουδών που αντιστοιχεί σε πλήρη κύκλο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαιδεύσεως πιστοποιούμενο με τίτλο σπουδών στο κροατικό δίκαιο – Κατοχή γαλλικού διπλώματος νομικής – Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων – Προσφυγή ακυρώσεως»

Στην υπόθεση T-713/20,

OQ, εκπροσωπούμενος από τη R. Štaba, δικηγόρο,

προσφεύγων,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από την D. Milanowska, καθώς και από τους R. Mrljić και L. Vernier,

καθής,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους S. Gervasoni, πρόεδρο, L. Madise (εισηγητή) και J. Martín y Pérez de Nanclares, δικαστές,

γραμματέας: E. Coulon

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

έχοντας υπόψη ότι οι διάδικοι δεν υπέβαλαν αίτηση για τον καθορισμό ημερομηνίας διεξαγωγής επ' ακροατηρίου συζητήσεως εντός τριών εβδομάδων από της επιδόσεως του εγγράφου με το οποίο γνωστοποιήθηκε η περάτωση της έγγραφης διαδικασίας και αποφασίζοντας, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 106, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, να διεξαχθεί επ' ακροατηρίου συζήτηση,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η κροατική.

Απόφαση

1 Με την ασκηθείσα βάσει του άρθρου 270 ΣΛΕΕ προσφυγή του, ο προσφεύγων OQ ζητεί την ακύρωση της αποφάσεως της εξεταστικής επιτροπής διαγωνισμού (στο εξής: εξεταστική επιτροπή), της 3ης Σεπτεμβρίου 2020, περί αποκλεισμού του από το επόμενο στάδιο του γενικού διαγωνισμού EPSO/AD/378/20 για την κατάρτιση εφεδρικού πίνακα προσλήψεων γλωσσομαθών νομικών κροατικής γλώσσας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο προσφεύγων ζητεί επίσης την ακύρωση της αποφάσεως της εξεταστικής επιτροπής της 12ης Οκτωβρίου 2020 περί απορρίψεως της αιτήσεώς του επανεξετάσεως της εν λόγω πρώτης αποφάσεως.

Ιστορικό της διαφοράς

2 Ο προσφεύγων, υπήκοος Κροατίας, πραγματοποίησε πανεπιστημιακές σπουδές νομικής στην Ιταλία και τη Γαλλία. Το 2012 του απονεμήθηκε στο τελευταίο αυτό κράτος τίτλος μεταπτυχιακών σπουδών (master) στους τομείς «δικαίου, οικονομίας και διοίκησης επιχειρήσεων, με κύρια κατεύθυνση το ιδιωτικό δίκαιο και ειδίκευση γλωσσομαθούς νομικού» από το Πανεπιστήμιο του Poitiers, τίτλος ο οποίος αναγνωρίσθηκε στην Κροατία στο πλαίσιο «αναγνωρίσεως επαγγελματικών προσόντων» προς τον σκοπό της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας. Ο προσφεύγων άσκησε επί χρονικό διάστημα κατά τι μεγαλύτερο από τρία έτη, από τα τέλη του 2013 έως τις αρχές του 2017, καθήκοντα μεταφραστή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στη μονάδα κροατικής γλώσσας και, από το φθινόπωρο του 2018, ήταν ασκούμενος δικηγόρος στην Κροατία, ιδιότητα την οποία είχε και κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως συμμετοχής του στον γενικό διαγωνισμό που μνημονεύθηκε στη σκέψη 1 ανωτέρω. Ο προσφεύγων μνημόνευσε τα διάφορα αυτά στοιχεία στην αίτηση συμμετοχής στον συγκεκριμένο διαγωνισμό.

3 Η προκήρυξη διαγωνισμού που αφορούσε τον διαγωνισμό στον οποίο υπέβαλε αίτηση συμμετοχής ο προσφεύγων (ΕΕ 2020, C 72 A, σ. 1, στο εξής: προκήρυξη διαγωνισμού) ανέφερε, μεταξύ άλλων, όσον αφορά τους ειδικούς όρους προσλήψεως, ότι δεν απαιτούνταν επαγγελματική πείρα και, όσον αφορά τους «ζητούμενους τίτλους», κατηγορία που περιλαμβάνει τόσο τις γλωσσικές γνώσεις όσο και την κατοχή τίτλων σπουδών, ότι, ως προς την τελευταία αυτή πτυχή, ζητούνταν «[ε]πίπεδο σπουδών που αντιστοιχεί σε πλήρη κύκλο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πιστοποιούμενο με έναν από τους ακόλουθους τίτλους σπουδών στο κροατικό δίκαιο: Diploma iz hrvatskog prava stečena na sveučilišnoture studiju (magistar/magistra prava ili diplomirani pravnik/diplomirana pravnica)». Διευκρινιζόταν ότι η εξεταστική επιτροπή, για να προσδιορίσει εάν ο υποψήφιος διαθέτει επίπεδο που αντιστοιχεί σε πλήρη κύκλο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, λαμβάνει υπόψη τους κανόνες που ισχύουν τη στιγμή της αποκτήσεως του τίτλου σπουδών.

4 Με την απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2020, η εξεταστική επιτροπή επισήμανε στον προσφεύγοντα τα εξής:

«Βάσει των στοιχείων που παρέχονται με την αίτησή σας συμμετοχής, δεν πληροίτε τους όρους συμμετοχής που αφορούν τους τίτλους σπουδών: το επίπεδο των σπουδών σας δεν αντιστοιχεί σε πλήρη κύκλο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πιστοποιούμενο με έναν από τους [ζητούμενους] τίτλους σπουδών στο κροατικό δίκαιο.»

5 Με την αίτησή του επανεξετάσεως, ο προσφεύγων υποστήριξε ότι ο τίτλος μεταπτυχιακών σπουδών που απέκτησε στη Γαλλία αναγνωρίσθηκε στην Κροατία ως ισοδύναμος με κροατικό τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών τύπου master 2 βάσει αποφάσεως της αρμόδιας αρχής, την οποία και επισύναψε. Το περιεχόμενο και τα αποτελέσματα μιας τέτοιας αποφάσεως στην κροατική έννομη τάξη διευκρινίζονται, κατά τον προσφεύγοντα, με αποφάσεις του Ustavni sud (Συνταγματικού Δικαστηρίου, Κροατία) και του Vrhovni sud (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Κροατία), τις οποίες επίσης επισύναψε ο προσφεύγων. Παραπέμποντας στην απόφαση της 13ης Οκτωβρίου 2017, Brouillard κατά Επιτροπής (T-572/16, μη δημοσιευθείσα, στο εξής: απόφαση Brouillard III, EU:T:2017:720), ο προσφεύγων υποστήριξε ότι η εξεταστική επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να λάβει υπόψη τα έννομα αποτελέσματα της προμνημονευθείσας αποφάσεως, συγκεκριμένα δε ότι, κατά το κροατικό δίκαιο, ο γαλλικός τίτλος μεταπτυχιακών σπουδών του προσφεύγοντος είχε τα ίδια αποτελέσματα με αποκτηθέντα στην Κροατία τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών τύπου master 2.

6 Με την από 12 Οκτωβρίου 2020 απόφασή της, η εξεταστική επιτροπή απέρριψε την αίτηση επανεξετάσεως με την αιτιολογία ότι δεσμευόταν από την προκήρυξη του διαγωνισμού, η οποία καθόριζε τα απαιτούμενα προσόντα για τις προς πλήρωση θέσεις, και ότι όλες οι υποψηφιότητες είχαν εξετασθεί κατά τον ίδιο τρόπο με γνώμονα τη συγκεκριμένη προκήρυξη. Η εξεταστική επιτροπή επισήμανε ότι οι γλωσσομαθείς νομικοί του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να είναι ικανοί να μεταφράζουν στη «γλώσσα του διαγωνισμού» συχνά περίπλοκα νομικά ή νομοθετικά κείμενα από τουλάχιστον δύο άλλες γλώσσες, με αποτέλεσμα να απαιτείται εν προκειμένω εις βάθος γνώση του κροατικού νομικού συστήματος και της κροατικής νομικής ορολογίας, η οποία, με τη σειρά της, θα μπορούσε να διασφαλισθεί μόνο με την κατοχή πανεπιστημιακού τίτλου σπουδών στο κροατικό δίκαιο. Η εξεταστική επιτροπή υπογράμμισε συναφώς ότι οι σπουδές του προσφεύγοντος δεν αφορούσαν το κροατικό δίκαιο. Η αναγνώριση του γαλλικού τίτλου σπουδών του προσφεύγοντος προς τον σκοπό της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας στην Κροατία ωσαύτως δεν πιστοποιούσε γνώσεις του κροατικού νομικού συστήματος και της κροατικής νομικής ορολογίας.

Αιτήματα των διαδίκων

7 Ο προσφεύγων ζητεί την ακύρωση των αποφάσεων της εξεταστικής επιτροπής της 3ης Σεπτεμβρίου και της 12ης Οκτωβρίου 2020, καθώς και την καταδίκη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στα δικαστικά έξοδα.

8 Η Επιτροπή ζητεί την απόρριψη της προσφυγής και την καταδίκη του προσφεύγοντος στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

9 Προκαταρκτικώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 4 της αποφάσεως 2002/620/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου, της Επιτροπής, του Δικαστηρίου, του Ελεγκτικού Συνεδρίου, της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, της Επιτροπής των Περιφερειών και του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή, της 25ης Ιουλίου 2002, για την ίδρυση της Υπηρεσίας Επιλογής Προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ 2002, L 197, σ. 53), ορίζει τα εξής:

«Κατ’ εφαρμογή του άρθρου 91α του ΚΥΚ, οι αιτήσεις και τα αιτήματα σχετικά με την άσκηση των αρμοδιοτήτων των ανατεθειμένων βάσει του άρθρου 2 παράγραφοι 1 και 2 της παρούσας απόφασης υποβάλλονται στην υπηρεσία. Κάθε προσφυγή στους τομείς αυτούς στρέφεται κατά της Επιτροπής.»

10 Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο καθού διάδικος στην υπό κρίση υπόθεση είναι η Επιτροπή, μολονότι προσβάλλεται απόφαση εξεταστικής επιτροπής διαγωνισμού ο οποίος διοργανώθηκε από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Επιλογής Προσωπικού (EPSO) για λογαριασμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πράγματι ο προσφεύγων, απαντώντας σε ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου, δήλωσε ότι στρέφεται κατά της Επιτροπής, μολονότι είχε μνημονεύσει αρχικώς την EPSO ως καθής στο δικόγραφο της προσφυγής (πρβλ. απόφαση της 16ης Οκτωβρίου 2013, Ιταλία κατά Επιτροπής, T-248/10, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2013:534, σκέψεις 25 και 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

11 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι, οσάκις υποψήφιος διαγωνισμού ζητεί, σύμφωνα με κανόνα της προκηρύξεως του διαγωνισμού, την επανεξέταση αποφάσεως εξεταστικής επιτροπής, όπως εν προκειμένω, η απόφαση που λαμβάνει η εξεταστική επιτροπή μετά από επανεξέταση της καταστάσεως του υποψηφίου υποκαθιστά την αρχική απόφαση της επιτροπής αυτής και συνιστά, επομένως, τη βλαπτική πράξη (αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 1987, Beiten κατά Επιτροπής, 206/85, EU:C:1987:559, σκέψη 8, της 11ης Φεβρουαρίου 1992, Παναγιωτοπούλου κατά Κοινοβουλίου, T-16/90, EU:T:1992:11, σκέψη 20, και της 5ης Σεπτεμβρίου 2018, Villeneuve κατά Επιτροπής, T-671/16, EU:T:2018:519, σκέψη 24).

12 Κατά συνέπεια, στην υπό κρίση υπόθεση, πρέπει να θεωρηθεί ότι το ακυρωτικό αίτημα βάλλει αποκλειστικώς κατά της βλαπτικής αποφάσεως, ήτοι της αποφάσεως της εξεταστικής επιτροπής της 12ης Οκτωβρίου 2020 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), η οποία εκδόθηκε ως απάντηση στην αίτηση για την επανεξέταση της από 3ης Σεπτεμβρίου 2020 αποφάσεώς της, την οποία και υποκαθιστά.

13 Ο προσφεύγων προβάλλει, ως λόγους ακυρώσεως, υπέρβαση εξουσίας εκ μέρους της εξεταστικής επιτροπής, η οποία δεν έλαβε υπόψη την αναγνώριση στην Κροατία του γαλλικού πτυχίου του, και πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως στην οποία υπέπεσε η εξεταστική επιτροπή, μη λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, την επαγγελματική πείρα του προσφεύγοντος.

14 Με τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η εξεταστική επιτροπή σφετερίσθηκε τις αρμοδιότητες των κροατικών αρχών οι οποίες είχαν αναγνωρίσει το πτυχίο που απέκτησε ο προσφεύγων στη Γαλλία ως ισότιμο με κροατικό δίπλωμα στο πλαίσιο αναγνωρίσεως επαγγελματικών προσόντων βάσει αλλοδαπών τίτλων σπουδών τριτοβάθμιας εκπαιδεύσεως προς τον σκοπό της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας στην Κροατία. Η διαδικασία αυτή αναγνωρίσεως λαμβάνει υπόψη μόνον το επίπεδο γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί, χωρίς να συγκρίνει τα εκπαιδευτικά προγράμματα και, ως εκ τούτου, κατά τον προσφεύγοντα, η εξεταστική επιτροπή δεν μπορούσε να στηριχθεί στο γεγονός ότι, κατά τη διαδικασία αυτή, δεν διενεργήθηκε σύγκριση μεταξύ των προγραμμάτων που οδηγούν αντιστοίχως στη απόκτηση του γαλλικού τίτλου σπουδών του προσφεύγοντος και των κροατικών τίτλων που ζητεί η προκήρυξη του διαγωνισμού, καθώς και στην έλλειψη ελέγχου, εκ μέρους των κροατικών αρχών, των γνώσεων του προσφεύγοντος στο κροατικό δίκαιο, προκειμένου να απορρίψει την υποψηφιότητά του. Το γαλλικό πτυχίο του προσφεύγοντος τού παρέσχε τη δυνατότητα να ενταχθεί στο δικηγορικό επάγγελμα στην Κροατία και να απασχοληθεί ως ασκούμενος δικηγόρος στον Δικηγορικό Σύλλογο Ζάγκρεμπ (Κροατία), διαδοχικώς σε δύο δικηγορικά γραφεία, μολονότι μία από τις καταρχήν προϋποθέσεις για την άσκηση τέτοιας δραστηριότητας είναι η πραγματοποίηση πλήρους κύκλου σπουδών τριτοβάθμιας εκπαιδεύσεως σε νομική σχολή στην Κροατία. Τούτο καταδεικνύει κατά τον προσφεύγοντα ότι, βάσει του κροατικού δικαίου, το πτυχίο νομικής που κατείχε εξομοιώθηκε πλήρως με πτυχίο νομικής ισοδυνάμου επιπέδου δικαίου αποκτηθέν στην Κροατία. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι τα στοιχεία αυτά, περιλαμβανομένης της επαγγελματικής πείρας

την οποία μνημόνευσε στο έντυπο αιτήσεως συμμετοχής που υπέβαλε, αποδεικνύουν ότι διαθέτει επίπεδο απολύτως ισοδύναμο, τόσο από ουσιαστικής όσο και από τυπικής απόψεως, με εκείνο που πιστοποιείται με τους τίτλους σπουδών τους οποίους απαιτεί η προκήρυξη του διαγωνισμού. Ως εκ τούτου, κατά τον προσφεύγοντα, η απόφαση της εξεταστικής επιτροπής συνεπάγεται προσβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ως πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτά κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως δε του δικαιώματος στην εργασία και του δικαιώματος στην ισότητα, και αντιβαίνει στην αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

15 Με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η εξεταστική επιτροπή, μη λαμβάνοντας υπόψη τα ως άνω στοιχεία, υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη κατά την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, ιδίως όσον αφορά το επίπεδο των γνώσεων του προσφεύγοντος στο κροατικό δίκαιο. Υποπίπτοντας στην πλάνη αυτή, η εξεταστική επιτροπή παρέβλεψε τη σημασία της πείρας του προσφεύγοντος, όσον αφορά τόσο την πρακτική ενασχόληση με το κροατικό δίκαιο όσο και τη μετάφραση. Εξάλλου, ο προσφεύγων αναφέρει ότι, μερικούς μήνες μετά την υποβολή της υποψηφιότητάς του, συμμετείχε επιτυχώς στην «εξέταση ενώπιον επιτροπής δικαστών» στην οποία μπορούν να μετάσχουν οι ασκούμενοι δικηγόροι κατόπιν ασκήσεως διάρκειας 18 μηνών στην Κροατία και κατόπιν της οποίας, εφόσον επιτύχουν, έχουν τη δυνατότητα να ασκούν όλα τα καθήκοντα του δικηγόρου. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι τούτο αποδεικνύει εκ των υστέρων ότι διέθετε σαφώς τις γνώσεις του κροατικού νομικού συστήματος και της κροατικής νομικής ορολογίας τις οποίες απαιτούσε η προκήρυξη του διαγωνισμού. Συναφώς επικρίνει, κατ' ουσίαν, την ανακολουθία μεταξύ της απορρίψεως της υποψηφιότητάς του και της αποδοχής υποψηφιοτήτων προσώπων που είχαν θεωρητικές μόνον γνώσεις στο κροατικό δίκαιο.

16 Με το υπόμνημα απαντήσεως, ο προσφεύγων απαντά στην Επιτροπή χωρίς να συνδέει τα επιχειρήματά του με κάποιον από τους λόγους ακυρώσεως που προέβαλε, στο μέτρο που, με το υπόμνημα αντικρούσεως, η ίδια η Επιτροπή απάντησε στους λόγους αυτούς συνολικά, θεωρώντας ότι αλληλεπικαλύπτονται σε μεγάλο βαθμό. Ο προσφεύγων προβάλλει παράβαση, εκ μέρους της εξεταστικής επιτροπής, του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', και του άρθρου 27 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΚΥΚ), που αφορούν, αντιστοίχως, τα ελάχιστα απαιτούμενα επίπεδα εκπαιδεύσεως και καταρτίσεως των υπαλλήλων και τις αρχές που πρέπει να διέπουν τις προσλήψεις τους. Υποστηρίζει γενικότερα ότι οι όροι συμμετοχής σε διαγωνισμό δεν μπορούν να είναι αντίθετοι προς τη νομοθεσία της Ένωσης και ότι η εξεταστική επιτροπή δεν είναι δυνατόν να διαθέτει απεριόριστη διακριτική ευχέρεια προκειμένου να κρίνει αν τα προσόντα και η επαγγελματική πείρα των υποψηφίων αντιστοιχούν στο απαιτούμενο από την προκήρυξη του διαγωνισμού επίπεδο. Εκθέτει ότι η ιεραρχία των κανόνων που πρέπει να εφαρμόζει η εξεταστική επιτροπή είναι η ακόλουθη: οι ιδρυτικές Συνθήκες, ο ΚΥΚ και η προκήρυξη του διαγωνισμού. Υποστηρίζει συναφώς ότι η εξεταστική επιτροπή παρέβη το άρθρο 45 ΣΛΕΕ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων εντός της Ένωσης, το οποίο έχει εφαρμογή στις προσλήψεις τόσο εντός των θεσμικών οργάνων της Ένωσης όσο και εντός των κρατών μελών. Επί της βάσεως αυτής, ο προσφεύγων εκτιμά ότι η εξεταστική επιτροπή όφειλε να εφαρμόσει τις αρχές που διατυπώθηκαν με την απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Brouillard (C-298/14, στο εξής: απόφαση Brouillard I, EU:C:2015:652), ήτοι να λάβει υπόψη το σύνολο των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και λοιπών τίτλων του, καθώς και τη σχετική επαγγελματική πείρα του, προβαίνοντας σε σύγκριση μεταξύ των προσόντων που πιστοποιούνται από αυτούς και εκείνων που απαιτούνται από την προκήρυξη του διαγωνισμού.

17 Επί της ουσίας, η Επιτροπή απαντά, συμπληρωματικώς προς όσα μνημόνευσε η εξεταστική επιτροπή στην από 3ης Σεπτεμβρίου 2020 απόφασή της και στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι, λαμβανομένων υπόψη των αναγκών των καθηκόντων γλωσσομαθούς νομικού κροατικής γλώσσας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η προκήρυξη του διαγωνισμού παρέθετε σαφώς και επακριβώς τους τίτλους σπουδών που απαιτούνταν για τη συμμετοχή στον διαγωνισμό: επίπεδο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαιδεύσεως, περιεχόμενο των σπουδών, ήτοι το κροατικό δίκαιο, και τίτλους σπουδών, συγκεκριμένα δε κάποιο από τα μνημονευόμενα κροατικά πτυχία νομικής. Με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι η προκήρυξη του διαγωνισμού δεν απαιτούσε να έχει πραγματοποιηθεί το σύνολο των σπουδών στην Κροατία. Ο προσφεύγων δεν πληρούσε τη δεύτερη και την τρίτη από τις προπαρατεθείσες απαιτήσεις. Όπως, όμως, έχει επανειλημμένως κριθεί, η εξεταστική επιτροπή διαγωνισμού υποχρεούται να συμμορφώνεται προς το κείμενο της προκηρύξεως του διαγωνισμού. Η αναγνώριση στην Κροατία του γαλλικού τίτλου μεταπτυχιακών σπουδών (master) του προσφεύγοντος προς τον σκοπό της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας στην Κροατία, ακόμη και για την ένταξη στο δικηγορικό επάγγελμα υπό την ιδιότητα του ασκούμενου δικηγόρου, δεν συνεπάγεται ότι ο συγκεκριμένος τίτλος αποτελεί πλέον έναν από τους τίτλους σπουδών στο κροατικό δίκαιο οι οποίοι απαιτούνται για τη συμμετοχή στον διαγωνισμό στον οποίο υπέβαλε υποψηφιότητα ο προσφεύγων προκειμένου να ασκήσει τα επίμαχα καθήκοντα γλωσσομαθούς νομικού και όχι προκειμένου να ασκήσει καθήκοντα στην Κροατία. Συναφώς, η εξεταστική επιτροπή δεν σφετερίσθηκε τις αρμοδιότητες των κροατικών αρχών. Η δε επαγγελματική πείρα του προσφεύγοντος δεν ασκεί επιρροή, καθόσον στην προκήρυξη του διαγωνισμού αναγραφόταν ότι δεν απαιτούνταν επαγγελματική πείρα. Κατά την Επιτροπή, εάν η εξεταστική επιτροπή την είχε λάβει υπόψη, τότε δεν θα είχε τηρήσει τα οριζόμενα με την προκήρυξη του διαγωνισμού.

18 Εξάλλου, με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Επιτροπή προβάλλει ένσταση απαραδέκτου όσον αφορά την εκ μέρους του προσφεύγοντος επίκληση, με το υπόμνημα απαντήσεως, του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', και του άρθρου 27 του ΚΥΚ, καθώς και του άρθρου 45 ΣΛΕΕ. Κατά την Επιτροπή, ο προσφεύγων προέβαλε νέους ισχυρισμούς κατά τη διάρκεια της δίκης κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 84, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου.

19 Το Γενικό Δικαστήριο θα εξετάσει στη συνέχεια από κοινού τις δύο αιτιάσεις που προβάλλονται ως λόγοι ακυρώσεως με το δικόγραφο της προσφυγής. Όπως επισήμανε η Επιτροπή, οι λόγοι αυτοί αλληλεπικαλύπτονται σε μεγάλο βαθμό. Επιπλέον, υπό τους τίτλους «υπέρβαση εξουσίας» και «πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως» εμπερικλείονται στην πραγματικότητα διάφοροι λόγοι και επιχειρήματα, τα οποία θα εξετάσει το Γενικό Δικαστήριο καθόσον παρίσταται ανάγκη.

20 Όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή, η εξεταστική επιτροπή διαγωνισμού δεσμεύεται από τους όρους της προκηρύξεως του συγκεκριμένου διαγωνισμού. Το άρθρο 5, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος ΙΙΙ του ΚΥΚ, σχετικά με τη διαδικασία διαγωνισμού, ορίζει ότι «αφού λάβει γνώση των φακέλων [υποψηφιότητας], η εξεταστική επιτροπή συντάσσει τον κατάλογο των υποψηφίων που πληρούν τους όρους που καθορίζονται από την προκήρυξη του διαγωνισμού». Η διάταξη αυτή αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στην κατοχύρωση της ουσιώδους σημασίας την οποία πρέπει να έχει κατά τον ΚΥΚ η προκήρυξη του διαγωνισμού και η οποία συνίσταται ακριβώς στην ενημέρωση των ενδιαφερομένων κατά τον ακριβέστερο δυνατό τρόπο σχετικά με τη φύση των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την κατάληψη της οικείας θέσεως, ώστε αυτοί να είναι σε θέση να εκτιμήσουν, αφενός, αν πρέπει να υποβάλουν αίτηση συμμετοχής στον διαγωνισμό και, αφετέρου, ποια είναι τα δικαιολογητικά που έχουν σημασία για το έργο της εξεταστικής επιτροπής και πρέπει, κατά συνέπεια, να επισυναφθούν στις αιτήσεις συμμετοχής στον διαγωνισμό (πρβλ. αποφάσεις της 28ης Ιουνίου 1979, Anselme και Constant κατά Επιτροπής,

255/78, EU:C:1979:175, σκέψη 9, και της 28ης Νοεμβρίου 1991, Van Hecken κατά ΕΟΚΕ, T-158/89, EU:T:1991:63, σκέψη 23). Επομένως, η εξεταστική επιτροπή δεν μπορεί ούτε να προσθέσει κριτήρια επιλογής σε εκείνα της προκηρύξεως του διαγωνισμού, όπως κρίθηκε στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι δύο αποφάσεις που μνημονεύονται στην παρούσα σκέψη, ούτε, αντιθέτως, να μη λάβει υπόψη κάποια από αυτά (πρβλ. απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 2018, UR κατά Επιτροπής, T-761/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:968, σκέψη 67).

21 Εν προκειμένω, όπως εκτέθηκε στη σκέψη 3 ανωτέρω, η προκήρυξη του διαγωνισμού ανέφερε ότι, όσον αφορά τους τίτλους σπουδών απαιτούνταν «[ε]πίπεδο σπουδών που αντιστοιχεί σε πλήρη κύκλο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πιστοποιούμενο με έναν από τους ακόλουθους τίτλους σπουδών στο κροατικό δίκαιο: Diploma iz hrvatskog prava stečena na sveučilišnoture studiju (magistar/magistra prava ili diplomirani pravnik/diplomirana pravnica)». Ο όρος αυτός της προκήρυξης, στον οποίο παρατίθενται ρητώς τα κροατικά πτυχία νομικής, δεν μπορούσε να ερμηνευθεί από την εξεταστική επιτροπή υπό την έννοια ότι της επιτρέπει να δεχθεί, συμμορφούμενη προς την προκήρυξη του διαγωνισμού, ότι υπάρχουν καταστάσεις που ισοδυναμούν προς την κατοχή των συγκεκριμένων πτυχίων. Αυτό άλλωστε εκτίμησε η εξεταστική επιτροπή επισημαίνοντας, στην απόφαση της 3 Σεπτεμβρίου 2020, τα εξής:

«Βάσει των στοιχείων που παρέχονται με την αίτησή σας συμμετοχής, δεν πληροίτε τους όρους συμμετοχής που αφορούν τους τίτλους σπουδών: το επίπεδο των σπουδών σας δεν αντιστοιχεί σε πλήρη κύκλο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πιστοποιούμενο με έναν από τους [ζητούμενους] τίτλους σπουδών στο κροατικό δίκαιο.»

22 Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι ο προσφεύγων προσάπτει στην εξεταστική επιτροπή ότι συμμορφώθηκε προς παράνομη προκήρυξη διαγωνισμού. Με άλλα λόγια, πρέπει να θεωρηθεί ότι ο προσφεύγων προβάλλει, ιδίως μέσω των λόγων και επιχειρημάτων που παρατίθενται στις σκέψεις 14 έως 16 ανωτέρω, ένσταση ελλείψεως νομιμότητας, κατά την έννοια του άρθρου 277 ΣΛΕΕ, ως προς τον όρο της προκηρύξεως του διαγωνισμού που αφορά τους απαιτούμενους τίτλους σπουδών, ιδίως λόγω του ότι ο όρος αυτός αντιβαίνει προς το άρθρο 45 ΣΛΕΕ.

23 Συναφώς, δεν απαιτείται, κατά το δίκαιο της Ένωσης, η ρητή προβολή ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας. Πράγματι, η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας μπορεί να προβληθεί εμμέσως, καθόσον προκύπτει με σχετική σαφήνεια από το δικόγραφο της προσφυγής ότι ο προσφεύγων διατυπώνει πράγματι μια τέτοια αιτίαση (βλ. απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2018, Mouvement pour une Europe des nations et des libertés κατά Κοινοβουλίου, T-829/16, EU:T:2018:840, σκέψη 66 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

24 Επιπλέον, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η εκ μέρους του προσφεύγοντος επίκληση του άρθρου 45 ΣΛΕΕ κατά το στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως, σε συνδυασμό ιδίως με την ερμηνεία της εν λόγω διατάξεως που δόθηκε με την απόφαση Brouillard I, δεν προβάλλεται εκπροθέσμως στην παρούσα διαδικασία και, ως εκ τούτου, δεν είναι απαράδεκτη υπό το πρίσμα του άρθρου 84, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο απαγορεύει την προβολή νέων ισχυρισμών κατά τη διάρκεια της δίκης, εκτός αν στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία. Πράγματι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 16 ανωτέρω, η επίκληση του άρθρου 45 ΣΛΕΕ με το υπόμνημα απαντήσεως συνιστά απλώς περαιτέρω ανάπτυξη των λόγων και επιχειρημάτων που προβλήθηκαν ρητώς με το δικόγραφο της προσφυγής, δεδομένου ότι, κατ' ουσίαν, ο προσφεύγων προέβαλε κυρίως με το δικόγραφο αυτό ότι δεν ελήφθη υπόψη η αξία του γαλλικού

τίτλου σπουδών του στην Κροατία και της κτηθείσας εν μέρει εκτός Κροατίας επαγγελματικής του πείρας, ήτοι στοιχείων ικανών να ασκήσουν άμεση επιρροή στο πλαίσιο της εκτιμήσεως μιας πράξεως υπό το πρίσμα των απαιτήσεων που απορρέουν από την εν λόγω διάταξη, όπως αυτές ερμηνεύθηκαν με την απόφαση Brouillard I (πρβλ., κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 19ης Μαΐου 1983, Βέρρος κατά Κοινοβουλίου, 306/81, EU:C:1983:143, σκέψεις 9 και 10, και της 26ης Φεβρουαρίου 2016, Bodson κ.λπ. κατά ΕΤΕπ, T-240/14 P, EU:T:2016:104, σκέψη 30). Όσον αφορά ειδικότερα την επίκληση της αποφάσεως Brouillard I, πρέπει να διευκρινισθεί ότι ο προσφεύγων μπορεί κάλλιστα να προβάλει πρόσθετα νομολογιακά προηγούμενα κατά τη διάρκεια της δίκης, εφόσον αυτά προβάλλονται προς στήριξη λόγου ακυρώσεως ο οποίος είναι ο ίδιος παραδεκτός.

25 Αντιθέτως, ορθώς η Επιτροπή αντιτείνει το απαράδεκτο των λόγων που προβάλλονται με το υπόμνημα απαντήσεως και αντλούνται από παράβαση του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', και του άρθρου 27 του ΚΥΚ. Πράγματι, τα προβαλλόμενα με το δικόγραφο της προσφυγής επιχειρήματα δεν συνδέονται κατά τρόπο αρκούντως άμεσο και πρόδηλο με την προσπάθεια να αποδειχθεί παράβαση των διατάξεων αυτών, ενώ κατά τη διάρκεια της δίκης δεν ανέκυψε κανένα νέο στοιχείο που να δικαιολογεί την προβολή των νέων αυτών λόγων στο στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως.

26 Κατόπιν της διευκρινίσεως των ανωτέρω στοιχείων, πρέπει να εξετασθεί κατά πρώτον ο λόγος ακυρώσεως κατά τον οποίο η εξεταστική επιτροπή, βασιζόμενη στη προκήρυξη του διαγωνισμού, σφετερίσθηκε τις αρμοδιότητες των κροατικών αρχών που αναγνώρισαν τον γαλλικό τίτλο σπουδών του προσφεύγοντος ως ισοδύναμο με κροατικό στο πλαίσιο της αναγνωρίσεως επαγγελματικών προσόντων βάσει αλλοδαπών τίτλων σπουδών τριτοβάθμιας εκπαιδεύσεως προς τον σκοπό της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας στην Κροατία.

27 Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί. Η εξεταστική επιτροπή, βασιζόμενη στη προκήρυξη του διαγωνισμού, δεν αμφισβήτησε ότι ο γαλλικός τίτλος σπουδών του προσφεύγοντος αναγνωρίσθηκε, βάσει αποφάσεως της αρμόδιας κροατικής αρχής, ως ισοδύναμος με κροατικό, στο πλαίσιο αναγνωρίσεως επαγγελματικών προσόντων βάσει αλλοδαπών τίτλων σπουδών τριτοβάθμιας εκπαιδεύσεως προς τον σκοπό της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας στην Κροατία. Εντούτοις, η συγκεκριμένη αναγνώριση σε εθνικό επίπεδο και προς τον ανωτέρω σκοπό δεν συνεπαγόταν ότι ο εν λόγω γαλλικός τίτλος σπουδών έπρεπε να αναγνωριστεί αυτομάτως, στο πλαίσιο διαγωνισμού για μελλοντικές προσλήψεις σε θεσμικό όργανο της Ένωσης, ως ισοδύναμος προς τους κροατικούς τίτλους που απαιτούσε η προκήρυξη του διαγωνισμού. Πράγματι, οι κροατικές αρχές δεν είναι αρμόδιες να καθορίζουν τους όρους προσλήψεως σε ένα θεσμικό όργανο της Ένωσης. Επομένως, εν προκειμένω, η εξεταστική επιτροπή, βασιζόμενη στην προκήρυξη του διαγωνισμού, δεν ήταν δυνατόν να σφετερισθεί τις αρμοδιότητες των κροατικών αρχών. Πρέπει, πάντως, να διευκρινισθεί εκ προοιμίου ότι η συγκεκριμένη διαπίστωση δεν σημαίνει ότι μια τέτοια αναγνώριση σε εθνικό επίπεδο δεν πρέπει να λαμβάνεται καθόλου υπόψη από θεσμικό όργανο της Ένωσης που διοργανώνει διαγωνισμό για την πρόσληψη προσωπικού κατά την εξέταση των υποψηφιοτήτων εκείνων που επικαλούνται τέτοια αναγνώριση.

28 Στη συνέχεια, πρέπει να εξετασθεί ο λόγος ακυρώσεως κατά τον οποίο η προκήρυξη διαγωνισμού που δημοσιεύθηκε εν προκειμένω για λογαριασμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιβαίνει στο άρθρο 45 ΣΛΕΕ, λαμβανομένης υπόψη της καταστάσεως του προσφεύγοντος ως είχε κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως συμμετοχής του.

29 Το άρθρο 45 ΣΛΕΕ ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων εντός της Ένωσης και ότι η συγκεκριμένη ελευθερία περιλαμβάνει, υπό την επιφύλαξη περιορισμών και προϋποθέσεων που δεν ασκούν επιρροή εν προκειμένω, το δικαίωμα των εργαζομένων να αποδέχονται κάθε πραγματική προσφορά εργασίας, να διακινούνται ελεύθερα προς τον σκοπό αυτόν εντός των κρατών μελών και να διαμένουν σε κάποιο από τα κράτη μέλη προκειμένου να ασκούν εκεί ορισμένη εργασία.

30 Σε περίπτωση κατά την οποία εργαζόμενος άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας μεταξύ κρατών μελών, δύναται, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διατάξεως αυτής, να επικαλεσθεί το άρθρο 45 ΣΛΕΕ ενώπιον θεσμικού οργάνου της Ένωσης κατά τον ίδιο τρόπο όπως και ενώπιον των αρχών των κρατών μελών. (πρβλ., από κοινού, αποφάσεις της 15ης Μαρτίου 1989, Echternach και Moritz, 389/87 και 390/87, EU:C:1989:130, σκέψη 11, της 6ης Οκτωβρίου 2016, Adrien κ.λπ., C-466/15, EU:C:2016:749, σκέψη 25, και της 14ης Σεπτεμβρίου 2015, Brouillard κατά Δικαστηρίου, T-420/13, μη δημοσιευθείσα, στο εξής: απόφαση Brouillard II, EU:T:2015:633, σκέψη 93).

31 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι ο προσφεύγων πραγματοποίησε τις πανεπιστημιακές σπουδές του σε άλλα κράτη μέλη πλην εκείνου του οποίου είναι υπήκοος, δηλαδή της Κροατίας, δύναται να επικαλεσθεί λυσιτελώς το άρθρο 45 ΣΛΕΕ στο πλαίσιο διαδικασίας προσβάσεως σε θέση εργασίας σε θεσμικό όργανο της Ένωσης, καθόσον το εν λόγω θεσμικό όργανο δεν θεωρεί ίδιας προς τούτο αξίας το πτυχίο νομικής που απέκτησε στη Γαλλία ο προσφεύγων με τα ισοδυνάμου επιπέδου κροατικά πτυχία νομικής, τα οποία ζητούνται με την προκήρυξη του διαγωνισμού. Πράγματι, η ελεύθερη κυκλοφορία των υπηκόων των κρατών μελών την οποία προβλέπει η Συνθήκη ΛΕΕ δεν θα υλοποιούνταν πλήρως αν τα κράτη μέλη μπορούσαν να αρνούνται την υπαγωγή στις εν λόγω ευεργετικές διατάξεις των πολιτών τους εκείνων οι οποίοι έχουν κάνει χρήση των δυνατοτήτων που προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης και οι οποίοι έχουν αποκτήσει, χάρη σε αυτές, επαγγελματικά ή ακαδημαϊκά προσόντα σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του οποίου έχουν την ιθαγένεια (πρβλ. αποφάσεις της 31ης Μαρτίου 1993, Kraus, C-19/92, EU:C:1993:125, σκέψεις 16 και 17, και Brouillard I, σκέψεις 27 έως 29).

32 Εν συνεχεία, πρέπει να επισημανθεί ότι η προκήρυξη του διαγωνισμού, με την οποία, όσον αφορά τους τίτλους σπουδών, ζητούνταν «[ε]πίπεδο σπουδών που αντιστοιχεί σε πλήρη κύκλο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πιστοποιούμενο με έναν από τους [μνημονευόμενους] τίτλους σπουδών στο κροατικό δίκαιο», έχει την ίδια διατύπωση, όσον αφορά το ζήτημα αυτό, με την επίμαχη προκήρυξη διαγωνισμού στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Brouillard III. Με την απόφαση εκείνη, όμως, κρίθηκε ότι από τη συγκεκριμένη διατύπωση προέκυπτε βεβαίως ότι απαιτούνταν η κατοχή ενός εκ των μνημονευομένων τίτλων νομικών σπουδών, πλην όμως όχι και η πραγματοποίηση συγκεκριμένης ακαδημαϊκής πορείας ή η παρακολούθηση μαθημάτων σε πλείονες συγκεκριμένους τομείς στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών κατά το πέρας του οποίου χορηγείται ένας εκ των τίτλων αυτών (απόφαση Brouillard III, σκέψεις 49 και 50). Το Γενικό Δικαστήριο δεν έχει λόγους να αποκλίνει εν προκειμένω από την ερμηνεία αυτή, την οποία επιβεβαιώνει η Επιτροπή, όπως εκτίθεται στη σκέψη 17 ανωτέρω. Επομένως, οι υποψήφιοι που πραγματοποίησαν μέρος των σπουδών τους εκτός Κροατίας δεν αποκλείονταν από τον επίμαχο στην υπό κρίση υπόθεση διαγωνισμό απλώς και μόνον εξ αυτού του λόγου.

33 Διαπιστώνεται επίσης ότι το άρθρο 45 ΣΛΕΕ, ελλείψει σχετικών μέτρων εναρμονίσεως ληφθέντων βάσει του άρθρου 46 ΣΛΕΕ, δεν υποχρεώνει φορέα, οσάκις προβαίνει στην πρόσληψη εργαζομένου ζητώντας από τους υποψηφίους να κατέχουν συγκεκριμένους τίτλους σπουδών, να

αποδέχεται αυτομάτως ως ισοδύναμους αυτών άλλους τίτλους σπουδών οι οποίοι έχουν χορηγηθεί εντός άλλων κρατών μελών, ακόμη και αν οι τίτλοι αυτοί πιστοποιούν το ίδιο επίπεδο σπουδών στον ίδιο γνωστικό τομέα.

34 Πράγματι, ελλείψει της ανωτέρω εναρμονίσεως, ο εν λόγω φορέας δύναται να καθορίζει τις γνώσεις και τα ειδικά προσόντα που απαιτούνται για την άσκηση του οικείου επαγγέλματος και να ζητεί την προσκόμιση διπλώματος που πιστοποιεί ότι ο ενδιαφερόμενος διαθέτει τις γνώσεις και τα προσόντα αυτά (πρβλ. αποφάσεις της 7ης Μαΐου 1991, Βλασσοπούλου, C-340/89, EU:C:1991:193, σκέψη 9, και Brouillard I, σκέψεις 48 έως 50). Ειδικότερα, ένα θεσμικό όργανο της Ένωσης διαθέτει, υπό την επιφύλαξη των ελάχιστων απαιτήσεων που καθορίζονται στον ΚΥΚ, ευρεία εξουσία εκτιμήσεως για τον καθορισμό των κριτηρίων ικανότητας που απαιτούνται για τις προς πλήρωση θέσεις (αποφάσεις της 16ης Οκτωβρίου 1975, Deboeck κατά Επιτροπής, 90/74, EU:C:1975:128, σκέψη 29, και της 27ης Σεπτεμβρίου 2006, Blackler κατά Κοινοβουλίου, T-420/04, EU:T:2006:282, σκέψη 45). Εξάλλου, εν προκειμένω, ο προσφεύγων δεν αμφισβητεί ότι είναι αναγκαίο οι υποψήφιοι του διαγωνισμού στον οποίο υπέβαλε αίτηση συμμετοχής και του οποίου σκοπός ήταν η πρόσληψη γλωσσομαθών νομικών κροατικής γλώσσας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να έχουν εις βάθος γνώση του κροατικού νομικού συστήματος και της κροατικής νομικής ορολογίας, στοιχεία τα οποία έπρεπε να πιστοποιούν οι κροατικοί τίτλοι νομικών σπουδών.

35 Μολονότι, όμως, το άρθρο 45 ΣΛΕΕ επιβάλλει να λαμβάνονται υπόψη και άλλα διπλώματα, τα οποία χορηγήθηκαν εντός άλλων κρατών μελών και τα οποία επικαλούνται οι υποψήφιοι, προκειμένου να γίνει σύγκριση μεταξύ, αφενός, των ικανοτήτων που πιστοποιούνται με τα τελευταία αυτά διπλώματα και, αφετέρου, των ικανοτήτων που πιστοποιούνται με τα διπλώματα που ζητεί ο οικείος φορέας (πρβλ. αποφάσεις της 7ης Μαΐου 1991, Βλασσοπούλου, C-340/89, EU:C:1991:193, σκέψεις 16 έως 19, και Brouillard I, σκέψεις 54 και 55), η διάταξη αυτή ουδόλως επιβάλλει αυτόματη αναγνώριση της ισοδυναμίας των διαφόρων αυτών διπλωμάτων.

36 Επομένως, η προκήρυξη του διαγωνισμού στον οποίο υπέβαλε αίτηση συμμετοχής ο προσφεύγων δεν αντέβαινε στο άρθρο 45 ΣΛΕΕ απλώς και μόνον επειδή δεν προέβλεπε ότι τα πτυχία νομικής τα οποία χορηγούνται εντός άλλων κρατών μελών πλην της Κροατίας και τα οποία πιστοποιούν το ίδιο επίπεδο σπουδών με εκείνο που πιστοποιείται με τα ζητούμενα κροατικά διπλώματα, ακόμη και αν τα πρώτα είχαν αναγνωρισθεί ως ισοδύναμα των τελευταίων από τις κροατικές αρχές, θα αναγνωρίζονταν αυτομάτως ως ισοδύναμα στο πλαίσιο του διαγωνισμού αυτού.

37 Εντούτοις, η μη συνεκτίμηση των πιστοποιούμενων με τίτλους σπουδών που πραγματοποίησε και της επαγγελματικής πείρας που απέκτησε εργαζόμενος ο οποίος είναι υποψήφιος για την κατάληψη θέσεως εργασίας, κάνοντας χρήση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας μεταξύ των κρατών μελών που κατοχυρώνεται με το άρθρο 45 ΣΛΕΕ, θα είχε ως συνέπεια τον περιορισμό του περιεχομένου της θεμελιώδους αυτής ελευθερίας την οποία εγγυάται η Συνθήκη ΛΕΕ (πρβλ. αποφάσεις της 31ης Μαρτίου 1993, Kraus, C-19/92, EU:C:1993:125, σκέψη 32, και της 10ης Δεκεμβρίου 2009, Peśla, C-345/08, EU:C:2009:771, σκέψη 36). Όσον αφορά το ζήτημα αυτό, εν προκειμένω, ο προσφεύγων παραπέμπει ιδίως στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Brouillard I.

38 Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Brouillard I, ένας Βέλγος υπήκοος, ο A. Brouillard, είχε αρχίσει τις ανώτατες σπουδές του στο Βέλγιο και στη συνέχεια απέκτησε στη Γαλλία τον ίδιο τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών με εκείνον που απέκτησε ο προσφεύγων στην υπό κρίση υπόθεση, ήτοι τον τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών (master) «δικαίου, οικονομίας και διοίκησης επιχειρήσεων, με κύρια κατεύθυνση το ιδιωτικό δίκαιο και ειδίκευση γλωσσομαθούς

νομικού» του Πανεπιστημίου του Poitiers. Το 2011, ενώ εργαζόταν ήδη στις υπηρεσίες του βελγικού Cour de cassation (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου), υπέβαλε αίτηση συμμετοχής σε διαγωνισμό για την πρόσληψη εισηγητών στο εν λόγω δικαστήριο. Η αίτησή του απορρίφθηκε επειδή έπρεπε να είναι κάτοχος διδακτορικού, μεταπτυχιακού ή πτυχιακού τίτλου νομικών σπουδών χορηγηθέντος από βελγικό πανεπιστήμιο, ούτως ώστε να πιστοποιείται η ικανότητά του για την άσκηση των καθηκόντων της οικείας θέσεως. Εν συνεχεία, η αρμόδια βελγική αρχή απέρριψε και την αίτησή του αναγνωρίσεως της ισοτιμίας του γαλλικού τίτλου του μεταπτυχιακών σπουδών νομικής με τον αντίστοιχο βελγικό, με την αιτιολογία ότι οι σπουδές του στην αλλοδαπή δεν ανταποκρίνονταν στις απαιτήσεις των βελγικών νομικών σχολών, οι οποίες παρέχουν νομική κατάρτιση στους φοιτητές τους στο πλαίσιο της βελγικής έννομης τάξεως. Ειδικότερα, ο ενδιαφερόμενος δεν είχε αποκτήσει κατά τη διάρκεια των σπουδών του ορισμένες από τις απαιτούμενες γνώσεις στο βελγικό δίκαιο. Κατόπιν της αιτήσεως ακυρώσεως που άσκησε ο A. Brouillard κατά της αποφάσεως περί απορρίψεως της αιτήσεώς του συμμετοχής στον επίμαχο διαγωνισμό, το βελγικό Conseil d'État (Συμβούλιο της Επικρατείας) υπέβαλε στο Δικαστήριο πλείονα προδικαστικά ερωτήματα.

39 Στη σκέψη 47 της αποφάσεως Brouillard I, το Δικαστήριο συνόψισε ως εξής τα κρίσιμα ζητήματα:

«[…] το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 45 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στη δυνατότητα της επιτροπής διαγωνισμού για την πρόσληψη εισηγητών σε δικαστήριο ορισμένου κράτους μέλους, οσάκις αυτή εξετάζει αίτηση πολίτη του εν λόγω κράτους μέλους για συμμετοχή στον ως άνω διαγωνισμό, να εξαρτά τη συμμετοχή αυτή από την κατοχή των διπλωμάτων που απαιτούνται δυνάμει της νομοθεσίας του συγκεκριμένου κράτους μέλους ή από την αναγνώριση της ακαδημαϊκής ισοτιμίας μεταπτυχιακού διπλώματος χορηγηθέντος από πανεπιστήμιο άλλου κράτους μέλους, χωρίς να λάβει υπόψη το σύνολο των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και λοιπών τίτλων καθώς και τη σχετική επαγγελματική πείρα του ενδιαφερομένου, και να προβεί σε συγκριτική εξέταση των πιστοποιούμενων με τα ανωτέρω επαγγελματικών προσόντων και των αντίστοιχων προσόντων που απαιτεί η προαναφερθείσα νομοθεσία.»

40 Με την ως άνω διατύπωση, το Δικαστήριο προέβη σε διάκριση μεταξύ, αφενός, της εν γένει αναγνωριζόμενης ή μη ισοτιμίας σε κράτος μέλος ενός διπλώματος που έχει χορηγηθεί εντός άλλου κράτους μέλους και, αφετέρου, της in concreto εκτιμήσεως στην οποία μπορεί να προβεί η εξεταστική επιτροπή διαγωνισμού όσον αφορά το ζήτημα αν τα προσόντα που απέκτησε, ακόμη και χάρη στην επαγγελματική του πείρα, υποψήφιος ο οποίος άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας μεταξύ κρατών μελών ανταποκρίνονται στα προσόντα που απαιτούνται για τη συμμετοχή στον διαγωνισμό αυτόν. Στη σκέψη 50 της αποφάσεως Brouillard I, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, εν προκειμένω, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος είχε τη δυνατότητα να καθορίζει τις γνώσεις και τα προσόντα που κρίνονται αναγκαία για την κατάληψη της οικείας θέσεως.

41 Στις σκέψεις 53 και 54 της αποφάσεως Brouillard I, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι εθνικοί κανόνες που καθορίζουν προϋποθέσεις όσον αφορά τα προσόντα, ακόμη και αν εφαρμόζονται άνευ διακρίσεων λόγω ιθαγένειας, ενδέχεται να παρακωλύουν την άσκηση των εν λόγω θεμελιωδών ελευθεριών εάν οι επίμαχοι εθνικοί κανόνες δεν λαμβάνουν υπόψη τις γνώσεις και τα προσόντα που έχει αποκτήσει ο ενδιαφερόμενος σε άλλο κράτος μέλος. Εξ αυτού συνήγαγε ότι οι αρχές κράτους μέλους, όταν επιλαμβάνονται αιτήσεως που υποβάλλει πολίτης της Ένωσης για τη χορήγηση αδείας ασκήσεως επαγγέλματος στο οποίο η πρόσβαση εξαρτάται, κατά την εθνική νομοθεσία, από την κατοχή διπλώματος ή από επαγγελματικά προσόντα ή ακόμη από περιόδους πρακτικής ασκήσεως, οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη το σύνολο των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων, καθώς και τη σχετική πείρα του ενδιαφερομένου,

προβαίνοντας σε συγκριτική εξέταση μεταξύ, αφενός, των ικανοτήτων που πιστοποιούνται με αυτά τα διπλώματα και αυτή την πείρα και, αφετέρου, των γνώσεων και προσόντων που απαιτούνται από την εθνική νομοθεσία.

42 Στη σκέψη 57 της αποφάσεως Brouillard I, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι, σε περίπτωση κατά την οποία από τη συγκριτική εξέταση των διπλωμάτων που αποκτήθηκαν σε άλλα κράτη μέλη και των ζητούμενων εθνικών διπλωμάτων συνάγεται μερική μόνον αντιστοιχία των προσόντων τα οποία πιστοποιούνται με τα διάφορα αυτά διπλώματα, οφειλόμενη ιδίως στις διαφορές νομικού πλαισίου μεταξύ κρατών μελών, η αρμόδια αρχή δύναται να απαιτήσει από τον ενδιαφερόμενο να αποδείξει ότι απέκτησε τις γνώσεις και τα προσόντα που του λείπουν.

43 Στις σκέψεις 58 και 59 της αποφάσεως Brouillard I, το Δικαστήριο διευκρίνισε συναφώς ότι απόκειται στις αρμόδιες εθνικές αρχές να εκτιμούν αν η επίκληση των γνώσεων που αποκτήθηκαν στο κράτος μέλος υποδοχής, στο πλαίσιο είτε ενός κύκλου σπουδών είτε πρακτικής πείρας, αρκεί προς αναπλήρωση των γνώσεων που λείπουν και ότι, στον βαθμό που κάθε είδους πρακτική πείρα κατά την άσκηση συγγενών δραστηριοτήτων είναι ικανή να αυξήσει τις γνώσεις του αιτούντος, η αρμόδια αρχή οφείλει να λαμβάνει υπόψη κάθε είδους πρακτική πείρα, χρήσιμη για την άσκηση του επαγγέλματος, στο οποίο ζητείται η πρόσβαση. Το Δικαστήριο προσέθεσε ότι η ακριβής αξία που πρέπει να προσδοθεί στην πείρα αυτή καθορίζεται από την αρμόδια αρχή υπό το πρίσμα των συγκεκριμένων καθηκόντων που ασκήθηκαν, των γνώσεων που αποκτήθηκαν και εφαρμόστηκαν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων αυτών καθώς και των αρμοδιοτήτων που ανατέθηκαν και του βαθμού ανεξαρτησίας που παραχωρήθηκε στον ενδιαφερόμενο.

44 Στη σκέψη 65 της αποφάσεως Brouillard I, το Δικαστήριο παρατήρησε, μεταξύ άλλων, ότι η επαγγελματική πείρα του A. Brouillard, ιδίως εκείνη που αποκτήθηκε στις υπηρεσίες του βελγικού Cour de cassation, μπορούσε προφανώς να ληφθεί υπόψη.

45 Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο επισήμανε στο αιτούν δικαστήριο ότι το άρθρο 45 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι, υπό συνθήκες όπως εκείνες της υποθέσεως της κύριας δίκης, αντιτίθεται στη δυνατότητα της επιτροπής διαγωνισμού για την πρόσληψη εισηγητών σε δικαστήριο ορισμένου κράτους μέλους, οσάκις αυτή εξετάζει αίτηση πολίτη του εν λόγω κράτους μέλους για συμμετοχή στον ως άνω διαγωνισμό, να εξαρτά τη συμμετοχή αυτή από την κατοχή των διπλωμάτων που απαιτούνται δυνάμει της νομοθεσίας του συγκεκριμένου κράτους μέλους ή από την αναγνώριση της ακαδημαϊκής ισοτιμίας μεταπτυχιακού διπλώματος χορηγηθέντος από πανεπιστήμιο άλλου κράτους μέλους, χωρίς να λάβει υπόψη το σύνολο των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και λοιπών τίτλων καθώς και τη σχετική επαγγελματική πείρα του ενδιαφερομένου, και να προβεί σε συγκριτική εξέταση των πιστοποιούμενων με τα ανωτέρω επαγγελματικών προσόντων και των αντίστοιχων προσόντων που απαιτεί η προαναφερθείσα νομοθεσία.

46 Στο μέτρο που, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 30 ανωτέρω, τα θεσμικά όργανα της Ένωσης δεσμεύονται, όπως και οι αρχές των κρατών μελών, από τις αρχές που απορρέουν από το άρθρο 45 ΣΛΕΕ στις περιπτώσεις στις οποίες έχει εφαρμογή η εν λόγω διάταξη, διαπιστώνεται σαφέστατη αναλογία μεταξύ της περιπτώσεως επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Brouillard I, την οποία επικαλείται ο προσφεύγων, και της περιπτώσεως που αποτελεί αντικείμενο της υπό κρίση υποθέσεως.

47 Ως εκ τούτου, όπως υποστηρίζει ο προσφεύγων, η υποψηφιότητά του στον γενικό διαγωνισμό στον οποίο υπέβαλε αίτηση συμμετοχής δεν μπορούσε να απορριφθεί απλώς και μόνον επειδή αυτός δεν ήταν κάτοχος κάποιου από τους κροατικούς τίτλους σπουδών νομικής οι οποίοι ζητούνταν βάσει της προκηρύξεως του διαγωνισμού, δεδομένου ότι, στην αίτησή του

συμμετοχής, ανέφερε όχι μόνον ότι κατείχε γαλλικό τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών νομικής ισοδύναμου επιπέδου, ο οποίος προδήλως αναγνωρίζεται στην Κροατία για την πρόσβαση στο επάγγελμα του δικηγόρου, αλλά και ότι διέθετε επαγγελματική πείρα χρονικής διάρκειας κατά τι μεγαλύτερης των 3 ετών ως μεταφραστής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, και συγκεκριμένα στη μονάδα κροατικής γλώσσας, καθώς και πείρα χρονικής διάρκειας 18 μηνών ως ασκούμενος δικηγόρος στην Κροατία. Πράγματι, τα στοιχεία αυτά μπορούσαν να συμβάλουν προκειμένου να αποδειχθεί ότι ο προσφεύγων διέθετε τα ίδια προσόντα με εκείνα που πιστοποιούνται με τα κροατικά διπλώματα νομικής, τα οποία όμως απέκτησε με διαφορετικό τρόπο, ιδίως στο πλαίσιο της ασκήσεως του δικαιώματός του ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της Ένωσης, στοιχείο το οποίο θα μπορούσε να ελέγξει η εξεταστική επιτροπή. Όπως, όμως, προκύπτει από τη σκέψη 6 ανωτέρω, λαμβανομένης υπόψη της διατυπώσεως της προκηρύξεως του διαγωνισμού που υπομνήσθηκε στη σκέψη 3 ανωτέρω, η εξεταστική επιτροπή, κατά την εξέταση της αιτήσεως συμμετοχής του προσφεύγοντος, μπορούσε μόνο να περιοριστεί στη διαπίστωση ότι ο προσφεύγων δεν διέθετε κάποιον από τους ζητούμενους κροατικούς τίτλους σπουδών και ότι ούτε το γαλλικό δίπλωμά του ούτε η αναγνώρισή του προς τον σκοπό της ασκήσεως επαγγέλματος στην Κροατία αποδείκνυαν γνώσεις του κροατικού νομικού συστήματος και της κροατικής νομικής ορολογίας. Ως εκ τούτου, η εξεταστική επιτροπή δεν είχε τη δυνατότητα να εξετάσει ποια ήταν πράγματι το περιεχόμενο και τα αποτελέσματα της αναγνωρίσεως του γαλλικού τίτλου σπουδών του προσφεύγοντος για την άσκηση νομικού επαγγέλματος στην Κροατία ούτε αν το στοιχείο αυτό, θεωρούμενο από κοινού με την επαγγελματική πείρα του προσφεύγοντος, μπορούσε να πιστοποιήσει ότι ο προσφεύγων έχει γνώσεις του κροατικού νομικού συστήματος και της κροατικής νομικής ορολογίας ίδιου επιπέδου με εκείνες που πιστοποιούνται με την κατοχή των ζητηθέντων κροατικών διπλωμάτων νομικής.

48 Πρέπει να διευκρινισθεί ότι, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, ο περιλαμβανόμενος στην προκήρυξη του διαγωνισμού ειδικός όρος για την πρόσληψη σύμφωνα με τον οποίο δεν απαιτούνταν επαγγελματική πείρα –όρος ο οποίος άλλωστε αντέφασκε προς έναν άλλο όρο σύμφωνα με τον οποίο η πείρα αυτή αποτελούσε ένα από τα κριτήρια ενδεχόμενης επιλογής, της λεγόμενης «βάσει τίτλων» που αποκαλείται «αξιολογητής ταλέντου» και στηρίζεται στα στοιχεία που παρέχονται με τις αιτήσεις συμμετοχής, κριτήριο βάσει του οποίου, εφόσον παρίστατο ανάγκη, ο αριθμός των υποψηφίων που θα είχαν δικαίωμα συμμετοχής στις δοκιμασίες θα περιοριζόταν στο εικοσαπλάσιο του επιθυμητού αριθμού επιτυχόντων–, δεν αποκλείει τη συνεκτίμηση της επαγγελματικής πείρας προκειμένου να διακριβωθεί, σύμφωνα με την εκ μέρους της νομολογίας ερμηνεία του άρθρου 45 ΣΛΕΕ, αν υποψήφιος ο οποίος δεν κατέχει τους συγκεκριμένους τίτλους σπουδών και ο οποίος μπορεί να επικαλεσθεί τις διατάξεις του άρθρου 45 ΣΛΕΕ διαθέτει εξ άλλου λόγου τα προσόντα που πιστοποιούνται με τους εθνικούς τίτλους σπουδών που ζητεί προκήρυξη διαγωνισμού.

49 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, λαμβανομένης υπόψη της καταστάσεως του προσφεύγοντος, καθόσον η προκήρυξη του διαγωνισμού δεν παρείχε στην εξεταστική επιτροπή τη δυνατότητα να εξετάσει την υποψηφιότητά του σύμφωνα με τις αρχές που απορρέουν από το άρθρο 45 ΣΛΕΕ, η προκήρυξη ενέχει έλλειψη νομιμότητας, στο μέτρο που ο σχετικός με τους τίτλους και τα διπλώματα όρος της είχε ως αποτέλεσμα την απόρριψη της συγκεκριμένης υποψηφιότητας απλώς και μόνον επειδή ο προσφεύγων δεν ήταν κάτοχος ενός εκ των κροατικών τίτλων σπουδών νομικής που ζητούνταν με την εν λόγω προκήρυξη. Δεδομένου ότι η εξεταστική επιτροπή στήριξε την προσβαλλόμενη απόφαση στον συγκεκριμένο όρο της προκηρύξεως του διαγωνισμού, όρος ο οποίος πρέπει να κηρυχθεί ανεφάρμοστος στην περίπτωση του προσφεύγοντος βάσει του άρθρου 277 ΣΛΕΕ, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί, χωρίς να απαιτείται να εξετασθούν τα υπόλοιπα επιχειρήματα των διαδίκων.

Επί των δικαστικών εξόδων

50 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα του προσφεύγοντος.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Ακυρώνει την απόφαση της εξεταστικής επιτροπής διαγωνισμού της 12ης Οκτωβρίου 2020, περί απορρίψεως της αιτήσεως επανεξετάσεως την οποία είχε υποβάλει ο OQ και περί αποκλεισμού του από το επόμενο στάδιο του γενικού διαγωνισμού EPSO/AD/378/20 για την κατάρτιση εφεδρικού πίνακα προσλήψεων «γλωσσομαθών νομικών (AD 7) κροατικής γλώσσας (HR)» στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.**

2) **Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε ο OQ.**

Gervasoni Madise Martín y Pérez de Nanclares

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 7 Σεπτεμβρίου 2022.

(υπογραφές)